

abstinensen fordrer, er Renten. Dette er faktisk Böhm-Bawerks Lære, tilmed ikke saa godt formuleret.

Forf. undersøger, i hvilke Tilfælde Rentens Højde paavirker Opsparingen, og kommer gennem en Sidestillen af Kapitalrente med en begrænset Annuitet til det Resultat, at under  $1\frac{1}{2}$  pCt. kan Renten ikke falde uden at standse Opsparingen. Jeg skal ikke gengive hans Analyse her, da jeg tror den kun gælder for Middelklassen og hverken for Arbejdere eller de helt rige. I de sidste Kapitler rekapitulerer Forf. et tidligere Skrift og viser, at hvis Arbejderen fik det fulde Udbytte af sit Arbejde, var al Opsparen umulig i et socialistisk Samfund.

Dr. Cassel er en flink Økonom, men vil aldrig komme op blandt dem, der sætter Mærker i deres Lands Literatur, hverken i Form eller Indhold. Han er flittig og kyndig, kender alle sin Videnskabs Løvefødter og Gesveitsninger og er fortrolig med den økonomiske Proces, han er all right; — men alligevel, han hører — for at tale i hans egen Jargon — til de Faktorer, der kan ombyttes med andre. Han er ganske vist over Gennemsnittet af de tyske Professorer, lærd, kyndig og omstændelig, Fagmand helt igennem, men uden den Prægning, der er Skillemærket mellem Menneskene.

Laurits V. Birck.

FERNANDO LINDERBERG. **Kristendommen og den sociale Udvikling.** I. Oldtidens sociale Tilstande og Kristendommens Gennembrud. Kbhvn. 1903. Lehmann & Stage. (193 S.).

Enhver Læser, der er nogenlunde øvet i lidt forfatterfysiognomiske Iagttagelser, vil let opnaa en vis Færdighed i at tage Maal af en Bogs Indhold, allerede saa at sige af dens Titel og dens Forfatternavn. Og den blaserte eller forretningstravle, for hvem det ikke kommer an paa et Par ny Enkeltheder mer eller mindre, vil hurtig ved et Par Siders Indkig kunne gøre Bog paa Bog »færdig«, med en behagelig Fornemmelse af, at man forud kender Facit

abstinensen fordrer, er Renten. Dette er faktisk Böhm-Bawerks Lære, tilmed ikke saa godt formuleret.

Forf. undersøger, i hvilke Tilfælde Rentens Højde paavirker Opsparingen, og kommer gennem en Sidestillen af Kapitalrente med en begrænset Annuitet til det Resultat, at under  $1\frac{1}{2}$  pCt. kan Renten ikke falde uden at standse Opsparingen. Jeg skal ikke gengive hans Analyse her, da jeg tror den kun gælder for Middelklassen og hverken for Arbejdere eller de helt rige. I de sidste Kapitler rekapitulerer Forf. et tidligere Skrift og viser, at hvis Arbejderen fik det fulde Udbytte af sit Arbejde, var al Opsparen umulig i et socialistisk Samfund.

Dr. Cassel er en flink Økonom, men vil aldrig komme op blandt dem, der sætter Mærker i deres Lands Literatur, hverken i Form eller Indhold. Han er flittig og kyndig, kender alle sin Videnskabs Løvefødter og Gesveitsninger og er fortrolig med den økonomiske Proces, han er all right; — men alligevel, han hører — for at tale i hans egen Jargon — til de Faktorer, der kan ombyttes med andre. Han er ganske vist over Gennemsnittet af de tyske Professorer, lærd, kyndig og omstændelig, Fagmand helt igennem, men uden den Prægning, der er Skillemærket mellem Menneskene.

Laurits V. Birck.

FERNANDO LINDERBERG. **Kristendommen og den sociale Udvikling.** I. Oldtidens sociale Tilstande og Kristendommens Gennembrud. Kbhvn. 1903. Lehmann & Stage. (193 S.).

Enhver Læser, der er nogenlunde øvet i lidt forfatterfysiognomiske Iagttagelser, vil let opnaa en vis Færdighed i at tage Maal af en Bogs Indhold, allerede saa at sige af dens Titel og dens Forfatternavn. Og den blaserte eller forretningstravle, for hvem det ikke kommer an paa et Par ny Enkeltheder mer eller mindre, vil hurtig ved et Par Siders Indkig kunne gøre Bog paa Bog »færdig«, med en behagelig Fornemmelse af, at man forud kender Facit

og kan spare sig Læsningen. En Bog som Linderbergs er vist ikke et daarligt Objekt for en saadan ekspedit og summarisk Fremgangsmaade. Forfatterens Navn, Bogens Titel og Undertitel — og vi kan tænke os, hvor vi holder, og at vi paa den mørke Baggrund, hvorpaa Kristendommen skal tegne sig, vil faa adskilligt at høre om Heden-skabets Syn paa Slaveriet osv.

En Prøve vil vise, at Formodningen her holder Stik. Der er intet videnskabeligt eller egentlig nyt i Linderbergs Bog. Men den mere naive og respektfulde Læser, der følger Bogen Side for Side, maa trøste sig med, at han under Vandringen stadig hist og her kan plukke adskilligt morsomt op, der unddrager sig den flotte Læsers Blik, der er vant til at »overse«. Forf. selv gør ogsaa udtrykkelig opmærksom paa, at han slet ikke tilstræber noget »videnskabeligt« nyt. Allerede et Blik paa Litteraturhenviisningen, der som altid viser hans Flid og Belæsthed, gør det klart, at Fremstillingen er bygget paa populære Haandbøger eller paa andres Forskningsresultater.

Bogen skal bedømmes ud fra dette, om det er lykkedes Forf. at give en anskuelig Fremstilling af de sociale Forholds Vækst.

Og her maa man vist sige: ja. Den underholdende, let læselige og velskrevne Bog lægger Farver over de Hovedlinjer, som den nogenlunde trænede forud kender, gennem levende Træk — og grumme mange Citater — hentede rundtom fra. Og selv den studerende Hr. politices eller mag. med akademisk-videnskabelige Aspirationer — for hvem Bogen iøvrigt ikke er særlig beregnet — kan saamænd her hente sig megen udfyldende Belæring om Forhold, om hvilke han kun har et Par Navne og nogle faa eksamens-brugbare Sætninger til Rede.

Lidt generer det under Læsningen, at Forf. med en vis usvigelig Højskolesikkerhed saa hurtig »gør det af« med hedensk Kultur. Det er ikke gjort med Opskrifter af overforfinede Menuer fra Kejsertidens »bedre Middage«, hvor Nattergaletunger og slavefodrede Fisk næppe nok er

det mest raffinerede, eller med Bunker af Slavehistorier, eller med Henvisning til, at selv »ædle« Hedninge kun havde Selvmordet som eneste Retræte, eller med en Præsentation af det hedenske højst brogede, lidet imponerende og til Tider ret humoristiske Gudekorps. Med saadanne Præmisser gaar Slutningskæden om Hedenskabets Uformuenhed overfor sociale Opgaver for let i Led. I alt dette er der megen Overdrivelse, famøse Enkelttildragelser ere generaliserede til Typer, og de religiøst-sociale Forhold behandlede med for haard Haand. Det er umaadelig vanskeligt nu, med det knebne og spredte Materiale, at trænge ind i og for Alvor leve sig ind i antik Kulturs Følelsesliv, dens Hjærteforhold til Religionen og dens Syn paa Enkelteksistensernes Værd og hermed paa de sociale Værdier. Men Anmelderen, som føler sin Ukyndighed paa disse Felter og for hvem hedenske Gudeforestillingers og Mytedannelsers Forhold til det praktiske Liv ofte staar som store Gaader, er sikker paa, at der i hedensk Kultur før Kristendommen og ogsaa efter, men uafhængig af den ligger langt flere sociale Muligheder, end det almindelig siges og Forf. har Øje for. Lidt Opmærksomhed — for blot at nævne noget — paa Mysteriekultus'en eller et flygtigt Blik paa gammelt østerlandsk Livssyn (det, der jo nu som moderne Salonreligion er blevet formelig aktuelt) eller lidt opladt Øre for forskellige fremragende hedenske Tænkeres Ord og etiske Kulturkrav turde være nok til, at man med lidt Varsomhed tog om Problemet: Hedenskabets Forhold til det sociale.

Havde Forf. taget lidt mere med af det her antydende, vilde Kristendommens ubestridelige sociale Nydannelser vedblivende have staaet i kraftig, men mere ægte og mindre bengalsk Belysning.

Imidlertid, i en kortfattet Fremstilling med populariserende Tendenser som Linderbergs har det jo sin Vanskelighed at faa Nuancerne med. Den Synsvinkel, Forf. iøvrigt har anlagt, er god. Linderberg ser her som altid

— og med fuldkommen Ret — paa de sociale Forhold, særlig saaledes som de tager sig ud set nedefra, fra de Klassers Standpunkt, der bedst ved, hvor Skoen trykker, og endnu er udenfor, og ikke naaet op ad de Trin, der føre til socialt og materielt Velvære. Bogen er et nyt Vidnesbyrd om Forf.s flinke, folkeopdragende Arbejde og lidt sangvinske, men varmhjertede Reformtro. Og Linderberg kan med nogen Tilfredshed se hen til den Stilling, han trods den ret ublidelige Modbør han som Autodidakten og den meget ihærdige Polemiker har haft at kæmpe med, efterhaanden har hævdet sig i økonomisk Litteratur.

A. Hk.

D. O. KINSMAN. **The Income Tax in the Commonwealth of the United States.** [Publications of the American Economic Association]. New York 1903. Macmillan Co. (134 S.; 1 Doll.).

Amerikas Forenede Stater have i Tidens Løb været Tumbleplads for en stor Mængde Skatte-Eksperimenter. Indkomstskatten har i forskellige Former været benyttet lige siden Unionens Dannelse, ja endog før den Tid, idet f. Eks. Massachusetts saa tidligt som 1634 havde en Art Indkomstskat. I sin moderne Form som Skat paa Netto-Indtægten er det dog først fra Tiden omkring 1840, at Indkomstskatten har fundet Anvendelse i de Forenede Stater. I alt har 16 af Staterne til forskellige Tider haft Indkomstskat; for Tiden benyttes den kun i seks Stater (Massachusetts, Virginia, Nord-Carolina, Syd-Carolina, Louisiana og Tennessee). — Forfatteren af ovennævnte lille Bog har, næsten udelukkende med Benyttelse af officielle Kilder, givet en historisk-kritisk Fremstilling af de mange forskellige Indkomstskatte-Eksperimenter, af hvilke han betegner de fleste som lidet vellykkede. Skylden herfor lægger Forf. imidlertid ikke paa Indkomstskatten som saadan, men dels paa Administrationen, der som oftest har haandhævet Straffelovenes Bestemmelser